

ПОРУШЕННЯ АВТОРСЬКОГО ПРАВА ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА ДЛЯ УКРАЇНИ

Криволапов Б. М.

Кандидат юридичних наук, доцент кафедри міжнародного приватного права Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Тесленко Н. В.

Студентка 4 курсу відділення «міжнародне право» Інституту міжнародних відносин Київського національного університету імені Тараса Шевченка.

Анотація. У статті підкреслюється сутність авторського права, як правовідносин, які виникають у зв'язку із створенням та використанням творів наукового, літературного і мистецького характеру. Акцентується увага на особливості авторського права, що полягає у тлумаченні його, як повноваження особистого характеру, що утворюють особисті немайнові права та як повноваження майнового характеру, що утворюють майнові права. Аналізуються також основні види порушень авторського права в Україні, до яких слід віднести піратство і плагіат та наявні негативні тенденції щодо зростання їх кількості і різноманітності. Відповідно до законодавства України за порушення авторського права передбачена разом із цивільно-правовою і адміністративною також кримінальна відповідальність. Встановлено, що Урядом і відповідними інституціями вживаються певні кроки щодо покращення роботи у цьому напрямку, які, на жаль залишаються малоефективними.

На основі проведеного системного аналізу пропонуються першочергові заходи щодо подолання даної проблеми, які зокрема передбачають: прискорення процесу комплексного удосконалення національного законодавства, посилення при цьому кримінальної відповідальності за порушення авторського права; доопрацювання та прийняття Закону України «Про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав»; підвищення ефективності роботи Державної служби інтелектуальної власності, на яку покладені головні функції реалізації державної політики у сфері інтелектуальної власності; поєднання та координація у рамках єдиної державної стратегії зусиль фахівців різних сфер діяльності, причетних до проблеми авторського права. У кінці роботи зроблені відповідні висновки.

Ключові слова: інтелектуальна власність, авторське право, порушення авторського права, піратство, цифрове піратство, плагіат, контрафакт, законодавство, санкції, відповідальність.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день порушення авторських прав є однією з гострих проблем для України. Вона залишається невирішеною і продовжує наносити серйозну економічну шкоду зарубіжним та українським правовласникам.

Враховуючи правовий і демократичний шлях розвитку та євроінтеграційні прагнення української держави, підкреслимо, що серед багатьох факторів належний та дієвий захист авторського права є також важливим чинником цього комплексного процесу. Охорона авторського права і ефективна боротьба з різноманітними видами його порушень забезпечать можливість Україні удосконалювати відповідне законодавство та успішно співпрацювати у цій сфері з розвиненими країнами світу.

Мета статті – теоретично дослідити та обґрунтувати проблему порушення авторського права в Україні, визначити основні шляхи її подолання.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зазначені проблеми прямо чи опосередковано аналізуються в працях вчених і дослідників: Н. П. Бааджи, О. В. Безпалько, М. А. Близниченко, А. С. Васильєва, Т. М. Вахонева, І. В. Венедіктова, О. Ю. Дронова, В. С. Дроб'язко, Г. В. Корчевний, Н. М. Мироненко, В. С. Петренко, О. В. Ришкова, О. І. Романюк, Т. В. Рудник, О. Д. Святоцький, Ю. Ю. Симонян, Р. О. Стефанчук, Н. П. Стригун, О. О. Штефан.

Основні результати дослідження. В травні 2013 р. Торгове представництво США за рекомендацією Міжнародного альянсу інтелектуальної власності розмістило Україну на перше місце в списку країн, що не забезпечують ефективну правову охорону інтелектуальної власності (Список 301).

Навесні 2014 р. у зв'язку із погіршенням політичної ситуації в країні було вирішено не застосовувати ніяких санкцій і виключити нашу державу із «Списку 301». Але претензії до України щодо збору авторських відрахувань, використання неліцензійного програмного забезпечення державними органами та загального поширення піратства залишились в силі.

Сучасні дослідники у сфері права визначають порушення авторського права як дії, спрямовані на протиправне використання об'єктів права інтелектуальної власності, що належать іншим особам, умисно вчинені особою, яка розуміє протизаконний характер цих дій, з метою отримання матеріальної вигоди [1, с. 80]. Зазначимо, що порушення авторського права може відбутися у рамках договірних і позадоговірних відносин. При цьому при порушенні умов договору щодо використання об'єктів авторського права застосовують санкції, передбачені діючим договором. У разі позадоговірного порушення, а також тоді, коли в договорі не зазначено конкретні санкції, особа, чії права порушені, може скористатися тими засобами захисту, які встановлені законодавством України.

Підкреслимо, що відповідно до статті 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» визначено види порушення авторського права, що дають підстави для судового захисту, а саме:

- а) вчинення будь-яких дій, які порушують особисті немайнові права та майнові права авторського права;
- б) піратство у сфері авторського права;
- в) плагіат;
- г) ввезення на митну територію України без дозволу осіб, які мають авторське право, примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних);
- д) вчинення дій, що створюють загрозу порушення авторського права;
- е) підроблення, зміна чи вилучення інформації, зокрема в електронній формі, про управління правами без дозволу суб'єктів авторського права чи особи, яка здійснює таке управління;
- є) розповсюдження, ввезення на митну територію України з метою розповсюдження, публічне сповіщення об'єктів авторського права, з яких без дозволу суб'єктів авторського права вилучена чи змінена інформація про управління правами, зокрема в електронній формі [2].

Зауважимо, що до найбільш масових видів порушень авторського права в Україні слід віднести піратство і плагіат.

У національному законодавстві й міжнародно-правових актах міститься не лише визначення терміну «піратство», а й наводиться перелік дій, які можуть кваліфікуватися як

піратство. Так, згідно з п. «б» ч. 1 ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права» піратством у сфері авторського права визнається опублікування, відтворення, ввезення на митну територію України, вивезення з митної території України і розповсюдження контрафактних примірників творів (у тому числі комп'ютерних програм і баз даних). Тобто поняття «піратство» законодавцем визначається через «контрафакт». При цьому сам термін «контрафакт» походить від *contrefaction* (фр.) – підробка, а згідно з нормативним визначенням ст. 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» контрафактним примірником твору буде твір, що відтворений, опублікований або розповсюджений з порушенням авторського права, у тому числі примірник захищених в Україні творів, що ввозяться на митну територію України без згоди автора чи іншого суб'єкта авторського права, зокрема з країн, в яких ці твори ніколи не охоронялися або перестали охоронятися. Тобто можна констатувати той факт, що законодавець дає визначення не самому поняттю «контрафакт», а поняттю «контрафактний екземпляр твору».

В спеціальній юридичній літературі можна зустріти різні підходи до класифікації піратських дій. Так, наприклад, піратство у сфері авторського права поділяють на:

а) «чисте» піратство, яке пов'язане з напівлегальним оприлюдненням об'єкта авторського права;

б) піратство, пов'язане з підробкою об'єктів авторського права;

в) піратство, яке проявляється у незаконному розмноженні копій об'єктів авторського права [3].

Зауважимо, що, на жаль, рівень порушень майнових авторських прав в мережі Інтернет (Інтернет-піратство) не знижується в Україні протягом останніх років і залишається одним з найбільш високих у світі, при цьому має місце також тенденція до зростання й інших видів порушень, які стають все більш різноманітними і масовими. Після проведеного останнього кваліфікованого аналізу даної проблеми у нашій державі Міжнародним альянсом інтелектуальної власності були зроблені негативні висновки, які полягають у тому, що Україна продовжує «експортувати піратство, особливо цифрове, в країни ЄС, а також у інші сусідні країни в регіоні» [4].

Іншим поширеним видом порушення авторських прав є плагіат. За доктриною сучасного авторського права, плагіат – це порушення немайнових (право на ім'я) та майнових (право на винагороду) прав автора, а суть плагіату полягає у «викраденні результату інтелектуальної праці» [5, с. 38].

У Законі України «Про авторське право та суміжні права» плагіат визначається як оприлюднення (опублікування), повністю або частково, чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору.

Прикладом судової справи щодо такого виду порушення авторського права, як плагіат є позов журналістки агентства УНІАН Тетяни П. проти газети «Свобода істини», що належать ТОВ «Леус Медіа-Проект». Позов спричинила стаття цієї газети від 25-31 січня 2007 року під назвою «Сленг – зеркало общества», надрукована без зазначення прізвища автора. Постановою від 18 липня 2007 року Шевченківський районний суд визнав «незаконним використання ТОВ «Леус Медіа Проект» в номері газети «Свобода істини» № 3 від 25-31 січня 2007 року статті «Сленг – зеркало общества», яка є об'єктом авторського права Тетяни П.». Суд прийняв рішення: «стягнути з ТОВ «Леус Медіа Проект» на користь Тетяни П. компенсацію у розмірі 4430 грн. та 500 грн. моральної шкоди; зобов'язати ТОВ «Леус Медіа Проект» протягом місяця з дня набрання даним рішенням законної сили за власний рахунок надрукувати у «Робітничій газеті» резолютивну частину цього рішення» [6].

Хоча поняття плагіату у науковій літературі достатньо визначено, в тому числі і на законодавчому рівні, але зміст його залишається розпливчастим. Не завжди можна відрізнити плагіат від інших суміжних з ним понять. Наприклад, дії по неправомірному використанню, копіюванню, опублікуванню чужих авторських матеріалів самі по собі не можуть бути визнані плагіатом. Такі порушення відносяться до іншого виду порушень авторських прав і мають назву «піратство». Зі свого боку «піратство стає плагіатом» при неправомірному використанні результатів інтелектуальної праці і присвоєнні авторства [7].

Зазначимо, що проблемним питанням є можливість вільного *використання авторських творів іншими особами*, адже законодавство дозволяє використання їх без згоди автора, але із зазначенням імені автора і джерела запозичення, цитат з опублікованих творів *в обсязі, виправданому поставленою метою*. Проблемним є саме те, що виправданість обсягу вільного використання чужого твору в кожному конкретному випадку може бути різною і досить важко встановити наявність чи відсутність порушення у цьому відношенні. Отже, використання чужого твору навіть із зазначенням імені автора і джерела запозичення можна вважати плагіатом у широкому розумінні цього поняття, якщо суттєво перевищений можливий обсяг такого запозичення у відповідності із поставленою метою. Таким чином, на думку окремих дослідників, сьогодні існує необхідність *«законодавчо виокремити добросовісне та недобросовісне вільне використання чужих творів із встановленням відповідальності за, відповідно, недобросовісне їх використання»* [8]. Також важливим моментом, на який сьогодні звертається увага, є *можливість здійснення плагіату ідей*. Згідно із ч. 3 ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права» правова охорона поширюється тільки на форму вираження твору і не поширюється на будь-які ідеї, теорії, принципи, методи, процедури тощо. На жаль, закріплення нашим законодавством вищезазначеної норми у такому виді надає *недобросовісним авторам значні можливості у використанні чужих досліджень шляхом їх переписування своїми словами*, що беззаперечно можна вважати різновидом плагіату та значним порушенням авторських прав. Відповідно до діючого законодавства України за порушення авторського права передбачено три види відповідальності: цивільно-правова, адміністративна та кримінальна.

Основна мета *цивільно-правової відповідальності* полягає не у покаранні за порушення встановленого правопорядку, а у відшкодуванні заподіяних збитків. При цьому до особливостей цього виду відповідальності відносять: її майновий характер; компенсаційний характер; відшкодування моральної шкоди. Серед основних форм цивільно-правової відповідальності, під якими розуміють форму прояву тих додаткових обтяжень, які накладаються на правопорушника, варто виокремити найбільш дієві способи захисту авторського права, а саме: відшкодування збитків, стягнення незаконно отриманого доходу і виплату компенсації, що задовольняє майновий інтерес потерпілого.

Адміністративна відповідальність визначається у сфері законодавства України як різновид юридичної відповідальності, що має специфічну форму реагування держави на адміністративне правопорушення. Вона полягає в застосуванні уповноваженими органами державної влади або їхніми посадовими особами адміністративного стягнення (штрафи, вилучення, конфіскація, відчуження тощо), передбаченого Кодексом України про адміністративні правопорушення, Законом України «Про авторське право і суміжні права» та іншими законодавчими актами. Зазначимо, що позитивними моментами існування адміністративної відповідальності за порушення авторських прав та адміністративно-правового механізму захисту цих прав є оперативність розгляду справ, що створює

об'єктивні можливості для швидкого поновлення порушених прав (справи розглядаються на підставі спеціальної процедури, спрощеної порівняно з цивільним судочинством, що виключає більшість процесуальних дій).

З метою виконання діючих міжнародних зобов'язань (Бернська Конвенція, Угода TRIPS тощо) та розуміючи необхідність посилення боротьби з порушеннями у даному напрямку Україною, було введено також відповідну кримінальну відповідальність. У Кримінальному Кодексі України в статті 176 закріплено конкретні форми вчинення злочину порушення авторського права (*незаконне відтворення творів науки, літератури і мистецтва, комп'ютерних програм, баз даних, їх незаконне розповсюдження та інші умисні порушення авторського права, які завдали матеріальної шкоди у значному розмірі*). Серед кола передбачених покарань варто виокремити суттєвий штраф, або виправні роботи на строк до двох років, або позбавлення волі на той саме строк (у випадку повторних дій, або за змовою сторін позбавлення волі збільшується на строк від двох до п'яти років, а для службових осіб – від трьох до шести років).

Підкреслимо, що суттєвим недоліком системи захисту прав інтелектуальної власності (у тому числі авторського права) сьогодні слід визнати недостатню ефективність санкцій за їх порушення.

Так, наприклад, позбавлення цивільного права *каральної (штрафної) функції* істотно обмежує його потенційні можливості. Порушник має, окрім відшкодування збитків, понести додаткове майнове позбавлення, «покарання». «Він повинен нести додаткові невідгідні майнові наслідки саме за вчинене ним правопорушення, а не тільки «виправити» те, що вдіяв за власною волею, помилкою, необачністю (провиною). Це проблеми порушника, але не відповідальність за порушення чужих прав» [9].

На думку більшості дослідників заходами щодо вдосконалення цивільно-правової відповідальності за порушення авторського права мають стати: забезпечення з боку держави дієвих механізмів притягнення правопорушників у сфері авторського права до відповідальності, а також заходів щодо реагування на виявлені правопорушення у сфері авторського права. Один із можливих варіантів, це, наприклад, «створити окрему систему судів, що будуть займатися виключно розглядом справ щодо порушень в галузі інтелектуальної власності, у тому числі авторського права. Більшу увагу треба приділити також заходам попередження правопорушень; зважаючи на швидкий темп розвитку новітніх технологій, держава має своєчасно реагувати виданням нормативних актів задля урегульованості сфери авторського права; крім того, важливу роль у вдосконаленні цивільного законодавства відіграє приведення нормативно-правових актів у відповідність один одному та міжнародним актам і стандартам, усунення протиріч» [10].

Аналізуючи сферу *кримінальної відповідальності*, треба відмітити, що у правозастосовній практиці, у зв'язку із тим, що у диспозиції ч. 1 ст. 176 КК України кримінально-караним порушенням авторського права визнається виключно *умисне* порушення даних прав, *теж виникають певні складнощі*. Деякими науковцями висловлюються пропозиції щодо «доцільності виключення із диспозиції ч. 1 ст. 176 КК України слова «умисне» і криміналізувати як умисне, так і необережне порушення авторського права» [11].

Варто зазначити, що в Законі України «Про авторське право і суміжні права» у п. «е» ст. 50 визначено, що будь-які дії для свідомого обходу технічних засобів захисту авторського права і суміжних прав є порушенням цих різновидів права інтелектуальної власності. Проте ст. 176 КК України, на сьогодні, не передбачає кримінальної відповідальності за вчинення вказаних дій. Тому існує необхідність внесення зміни у КК з метою передбачення такої норми.

Необхідно відмітити, що головними проблемами України і причинами, через які *Офіс торгового представника США визнав у негативному сенсі (на початку 2015 року) Україну «пріоритетною зарубіжною країною»*, на жаль, залишаються наступні:

перша проблема – управління системою організацій колективного управління, які несуть відповідальність за збирання та розподіл роялті серед американських й інших правовласників в Україні;

друга проблема – використання державними органами України програмного забезпечення з порушенням прав інтелектуальної власності;

третя проблема – порушення авторських та суміжних прав у мережі Інтернет.

З метою подолання існуючих недоліків українською стороною були вжиті певні заходи. Відмітимо, що Центральним органом виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України через Міністра економічного розвитку і торгівлі і який реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності є *Державна служба інтелектуальної власності*, для якої вироблення чітких позицій щодо вдосконалення та оптимізації колективного управління авторським та суміжними правами в Україні є одним з першочергових завдань.

17-19 лютого 2015 року в Києві відбувся семінар з питань колективного управління авторським правом в Україні, який пройшов за підтримки Програми розвитку комерційного права (CLDP), Міністерства торгівлі США, Відомства США з патентів і товарних знаків, Посольства США в Україні, Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ) у співпраці з Проектом ЄС Twinning «Посилення правової охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні» та Державною службою інтелектуальної власності України (ДСІВ). На ньому було презентовано *Проект закону України «Про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав»*.

Стосовно другої проблеми, слід зазначити, що 16 лютого 2015 року відбулася зустріч Голови Державної служби інтелектуальної власності України з представниками Американської торгівельної палати (АТП), де відзначалося, що питання легалізації програмного забезпечення в органах державної влади України залишається актуальним. Перший крок, який планується Службою у цьому напрямі, – це організація аудитів у зазначених органах для перевірки правомірності використання програмного забезпечення.

Що стосується третьої проблеми, то варто підкреслити, що 22 січня 2015 року відбувся круглий стіл в Міністерстві економічного розвитку і торгівлі, де розглядали *Дорожню карту щодо захисту інтелектуальної власності*, розроблену профільними асоціаціями. Це – скомпільований з ініціатив різних років документ з 24 пунктів, який фактично є планом дій на 2015 рік щодо боротьби з піратством в Інтернеті. Основними його ініціативами є: продовження публічної роботи над законопроектом про захист авторського права в Інтернеті; створення освітньої компанії, що роз'яснює шкоду піратства (як орієнтир наводиться ініціатива «Чисте небо»); встановлення власників основних піратських ресурсів і публічне пропонування їм провести «люстрацію контенту» у визначений термін; налагодження співпраці між державними інспекторами з Держслужби інтелектуальної власності та правовласниками; створення групи по взаємодії інспекторів з правоохоронцями та судами; проведення позапланової перевірки піратських ресурсів з оформленням актів, протоколів; застосування судових методів впливу на «невиправних піратів»: розделегування доменних імен, блокування DNS, штрафні санкції тощо. Передбачається, що в майбутньому законі про захист авторських прав в Інтернеті для таких випадків буде спрощена процедура; спрощення процедури доказів прав правовласника в суді; визначення того, що оператори і провайдери зобов'язані «сприяти запобіганню правопору-

шень»; внесення змін до законодавства про рекламу (заборона реклами на піратських сайтах (на сайтах, визначених судом порушниками прав правовласників); забезпечення виконання Держслужбою інтелектуальної власності та іншими органами вимог постанови Кабміну № 1433 і № 253 (про порядок використання ПЗ в органах влади); легалізація ПЗ в органах влади; внесення змін до Кримінального і Митного кодексу в тому, що стосується виготовлення та збуту контрафакту; проведення PR-кампанії, яка проінформує громадян про незаконність кардшарингу (спосіб перегляду супутникових каналів без абонентської карти); створення групи взаємодії інспекторів з правоохоронцями з питань кардшарингу; посилення відповідальності ТВ-провайдерів і телеорганізацій за порушення законодавства в сфері захисту авторських прав;

Висновки. Приймаючи до уваги удосконалення різноманітних форм і засобів порушення авторського права у сучасних високотехнологічних умовах розвитку суспільства, що має тенденцію до глобалізації та враховуючи малоефективну систему протидії цьому негативному процесу в Україні, означена проблема сьогодні набуває для нашої держави додаткової актуальності.

В Україні в останні роки, на жаль, має місце тенденція зростання кількості ті різноманітності порушень авторського права, зокрема *піратства і плагіату*. Також не знижується вже протягом багатьох років і залишається одним із найбільш високих у світі рівень порушення майнових авторських прав в мережі Інтернет (Інтернет-піратство). Відповідно до останнього звіту Міжнародного альянсу інтелектуальної власності Україна продовжує «експортувати піратство, особливо цифрове в країни ЄС, а також інші сусідні країни в регіоні».

З урахуванням негативних тенденцій керівництвом держави вживаються певні заходи (на жаль, повільного характеру) щодо покращення ситуації у даній сфері, серед яких, зокрема, передбачено поступове удосконалення національного законодавства. У даній ситуації, на наш погляд, нагальним є прискорення прийняття Закону України «Про колективне управління майновими правами суб'єктів авторського права і суміжних прав», інших законодавчих актів, у яких слід передбачити внесення системних змін щодо суттєвого посилення цивільно-правової, адміністративної та кримінальної відповідальності за порушення авторського права. Потребує також активізації і дієвості робота Державної служби інтелектуальної власності (як центрального органу виконавчої влади, який реалізує державну політику у сфері інтелектуальної власності). При цьому слід розуміти, що підвищення ефективності розв'язання складної проблеми порушень авторського права в Україні залежить від розробки і впровадження єдиної державної стратегії, у рамках якої має відбутися поєднання системних та координованих зусиль фахівців законодавчої, науково-інтелектуальної, правоохоронної та державно-управлінської сфери.

Список використаної літератури

1. Дроб'язко В. С., Дроб'язко Р. В. Право інтелектуальної власності: Навч. посібник. – К. : Юрінком Інтер, 2004. – 512 с.
2. Закон України «Про авторське право і суміжні права» в редакції Закону України від 11. 07. 2001р. // Відомості Верховної Ради. 2001. – № 43. – ст. 214.
3. Штефан О. О. Дещо до питання порушення у сфері авторського права // Теорія і практика інтелектуальної власності. – 2009. – № 6. – С. 3-13.
4. Офіційний сайт МАІВ. – [електронний ресурс] <http://www.iipa.com>.
5. Ходаківський Є. І. Інтелектуальна власність: економіко-правові аспекти: навч. посібник. / Є. І. Ходаківський, В. П. Якобчук, І. Л. Литвинчук – К. : «Центр учбової літератури», 2014. – 276 с.

6. Як боротися з плагіатом у журналістиці. [Електронний ресурс] <http://www.unian.ua/society/79796-yak-borotisy-a-z-plagiatom-u-jurnalistitsi.html>.
7. Матінченко С. Я. Інтелектуальна власність / С. Я. Матінченко // Інтелектуальна власність. – 2012. – № 1. – С. 21-23.
8. Вахонєва Т. М. Плагіат як різновид порушення авторських прав за законодавством України [Електронний ресурс] / Т. М. Вахонєва. – Режим доступу: <http://law-property.in.ua/articles/article-3-of-the-c>.
9. Проблема законодавчого забезпечення охорони інтелектуальної власності в Україні. // [Електронний ресурс] <http://www.fic.kiev.ua/EventsUA/200103221.htm>.
10. Рудник Т. В. Відповідальність за порушення авторського права // Часопис Київського університету права. – 2012. – № 2. – С. 248-251.
11. Коваль А. М. Кримінальна відповідальність за порушення авторського права і суміжних прав :теорія та практика / А. М. Коваль – К. : Юстиніан, 2005. – 320 с.

INFRINGEMENT OF A COPYRIGHT AS AN ACTUAL PROBLEM FOR UKRAINE

Krivolapov B. M.

Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor of the Department of International Private Law of the Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University.

Teslenko N. V.

Student of the 4th course of the International Law Department of the Institute of International Relations of Kyiv National Taras Shevchenko University.

Abstract. *The article specifies the content of a copyright as legal relations that appear due to creation and use of the work of the scientific, literature and art nature. Attention is paid to the particularity of a copyright that is in the interpretation of this right as an authority of the personal character establishing personal non-property rights and authority of the property character establishing property rights. The main types of the infringement of a copyright in Ukraine which include piracy, plagiarism and also negative tendency to their increasing are analyzed in the text. Ukrainian legislation provides for the infringement of a copyright civil, administrative and criminal responsibility. It is established that the government and respective institutions take measures to improve the work in this direction, which unfortunately remain ineffective.*

On the basis of the systematic analyze highlight measures to overcome this problem are offered. They include in particular: acceleration of the national legislation improvement process and strengthening criminal responsibility for the infringement of a copyright for this purpose; development and adoption of the law of Ukraine «About collective direction of the property rights of the subjects of copy and neighboring rights»; increasing of the State service of intellectual property effectiveness that have functions in the realization of the State policy of intellectual property; union and coordination of specialists in different field relating to the problem of a copyright within the framework of one state strategy. Corresponding conclusions are made in the end of the work.

Key words: *intellectual property, copyright, the infringement of a copyright, piracy, digital piracy, plagiarism, counterfeit, legislation, sanctions, responsibility.*

Referances

1. Drobiasko B., Drobiasko R. Pravo intelektual'noyi vlasnosti: Navch. posibny'k. – К. : Yurinkom Inter, 2004. – 512 s.
2. Zakon Ukrayiny' «Pro avtors'ke pravo i sumizhni prava» v redaktsiyi Zakonu Ukrayiny' vid 11. 07. 2001 r. // Vidomosti Verkhovnoyi Rady'. 2001. – № 43. – st. 214.
3. Shtefan O. O. Deshho do py'tannya porushennya u sferi avtors'kogo prava // Teoriya i prakty'ka intelektual'noyi vlasnosti. – 2009. – № 6. – S. 3-13.

4. Oficijnyj sajт MAIV . – [Elektronnyj resurce] <http://www.iipa.com>.
5. Ходаківс'кы'j Ye. I. Intel'ktual'na vlasnist': ekonomiko-pravovi aspekty': navch. posibny'k. / Ye. I. Ходаківс'кы'j, V. P. Yakobchuk, I. L. Ly'tvy'nchuk – K. : «Czentr uchbovoyi literatury'», 2014. – 276 s.
6. Yak boroty'sya z plagiatom u zhurnalisty'czy. [Elektronnyj resurs] <http://www.unian.ua/society/79796-yak-borotysya-z-plagiatom-u-jurnalistitsi.html>.
7. Matinchenko S. Ya. Intel'ktual'na vlasnist' / S. Ya. Matinchenko // Intel'ktual'na vlasnist'. – 2012. – № 1. – S. 21-23.
8. Vaxonyeva T. M. Plagiat yak riznovy'd porushennya avtors'ky'x prav za zakonodavstvom Ukrayiny' [Elektronnyj resurs] / T. M. Vaxonyeva. – Rezhym dostup: <http://law-property.in.ua/articles/article-3-of-the-c>.
9. Problema zakonodavchogo zabezpechennya oxorony' intel'ktual'noyi vlasnosti v Ukrayini. // [Elektronnyj resurs] <http://www.fic.kiev.ua/EventsUA/200103221.htm>.
10. Rudny'k T. V. Vidpovidal'nist' za porushennya avtors'kogo prava // Chasopy's Ky'yivs'kogo univerty'tetu prava. – 2012. – № 2. – S. 248-251.
11. Koval' A. M. Kry'minal'na vidpovidal'nist' za porushennya avtors'kogo prava i sumizhny'x prav : teoriya ta prakty'ka / A. M. Koval' – K. : Yusty'nian, 2005. – 320 s.

НАРУШЕНИЕ АВТОРСКОГО ПРАВА КАК АКТУАЛЬНАЯ ПРОБЛЕМА ДЛЯ УКРАИНЫ

Криволапов Б. М.

Кандидат юридических наук, доцент кафедры международного частного права Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Тесленко Н. В.

Студентка 4 курса отделения «международное право» Института международных отношений Киевского национального университета имени Тараса Шевченко.

Аннотация. *В статье подчеркнута сущность авторского права, как правоотношений, возникающих в связи с созданием и использованием произведений искусства, а также произведений научного и литературного характера. Акцентируется внимание на особенностях авторского права, которые лежат в толковании его, как полномочия личного характера, образующие личные неимущественные права и как полномочия имущественного характера, образующие имущественные права. Анализируются также основные виды нарушений авторского права в Украине, к которым следует отнести пиратство, плагиат и существующие негативные тенденции роста их количества и разнообразия. В соответствии с законодательством Украины за нарушение авторского права предусмотрена наряду с гражданско-правовой и административной также уголовная ответственность. Установлено, что Правительством и соответствующими институтами предпринимаются определённые шаги по улучшению работы в этом направлении, которые, к сожалению, остаются малоэффективными.*

На основании проведенного системного анализа предлагаются первоочередные меры по преодолению данной проблемы, которые в частности предусматривают: ускорение процесса комплексного усовершенствования национального законодательства и усиление при этом уголовной ответственности за нарушение авторского права; доработка и принятие Закона Украины «О коллективном управлении имущественными правами субъектов авторского права и смежных прав»; повышение эффективности работы Государственной службы интеллектуальной собственности, на которую возложены главные функции реализации государственной политики в сфере интеллектуальной собственности; объединение и координация в рамках единой государственной стратегии усилий специалистов разных сфер деятельности, имеющих отношение к проблеме авторского права. В конце работы сделаны соответствующие выводы.

Ключевые слова: *интеллектуальная собственность, авторское право, нарушение авторского права, пиратство, цифровое пиратство, контрафакт, законодательство, санкции, ответственность.*